

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/339
KARAR NO : 2025/496
KARAR TR : 07/07/2025

ÖZET: 2022 sayılı Kanun kapsamında genel sağlık sigortalı olan ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih öncesinde 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunmayan davacının, tedavisinde kullanılan ilaç bedelinin ödenmemesine ilişkin uyuşmazlığın çözümünde, 5510 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ADLİ YARGININ görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : H.C.D
Vekili : Av. İ. D
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. Y. B, Av. O. S

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili tarafından, "*kistis fibrozis*" teşhisi konulan ve 2022 sayılı Kanun kapsamında genel sağlık sigortalısı olan müvekkilinin tedavisinde kullanılan "*Kalydeco*" ve "*Kaftrio*" isimli ilaçların bedelinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmadığı belirtilerek, bu ilacın kesinti yapılmaksızın temini istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Kurum işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bursa 19. İş Mahkemesi 20/01/2025 tarih ve E.2024/298, K.2025/33 sayılı kararı** ile, "*2022 sayılı Kanun kapsamında aylık alan davacının sağlık yardımından yararlanma koşulları ve tedavi giderlerinin karşılanması konularına ilişkin uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği*" gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem- niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların

çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği" vurgulandığı gibi, Uyuşmazlık Mahkemesinin 4.9.2012 gün 2012/64-83 Esas ve Karar, 25.06.2018 gün 2018/435-418, 27.01.2020 gün 2019/893 E, 2020/45 Karar sayılı kararlarında da 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, emekli kamu personeli olan davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği, 5510 sayılı bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği sonucuna varılmıştır.

Yargıtay 21.Hukuk Dairesinin 13/03/2018 tarih, 2016/14349 Esas, 2018/2239 Karar, Yargıtay 10.Hukuk Dairesinin 24/10/2014 tarih, 2014/5183 Esas, 2014/20604 Karar sayılı kararları da bu doğrultudadır.

6100 sayılı HMK'nun 114/1-b maddesine göre "yargı yolunun caiz olması" dava şartı olup, mahkeme dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

2022 sayılı Kanun kapsamında aylık almasından ötürü sağlık yardımından yararlanan davacının, sağlık yardımından yararlanma koşulları ve tedavi giderlerinin karşılanması konularına ilişkin uyuşmazlığın çözümünde, ne 506 sayılı Kanunun, ne 1479 sayılı Kanunun ne de 5510 sayılı Kanunun uygulama yerinin bulunmaması, davacı hakkında tesis edilen ve yasal dayanağı 2022 sayılı Kanun hükümleri olan davaya konu işlem ve yapılacak muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğinde bulunması ve dolayısıyla uyuşmazlığın ve bu kapsamda ihtiyati tedbir isteminin çözümünün idari yargının görev alanına girmesi karşısında, HMK'nın 114/1-b maddesi uyarınca dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir(tir.)..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 30/04/2025 tarih ve E.2025/236 sayılı kararı ile,** 5510 sayılı Kanun hükümlerine tabi uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... 5510 sayılı Kanunla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik

ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlanmış ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

Somut olayda; davacının 5510 sayılı Kanunun Geçici 65. maddesi kapsamında "2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" hükümlerine göre aylık alan kişiler kapsamında genel sağlık sigortalısı sayıldığı, sosyal güvenliğe (genel sağlık sigortası) ilişkin somut uyuşmazlıkta 2022 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama alanının bulunmadığı, öte yandan davacının 5434 sayılı mülga Kanun'a tabi hizmetlerinin ve 5510 sayılı Kanunun Geçici 4/2. maddesindeki hükmün uygulama alanının olmadığı gözetildiğinde, 5510 sayılı Kanunun 101. maddesindeki düzenleme karşısında bu Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözüm ve yorumunda adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır. ..."

5. Ankara 15. İdare Mahkemesi tarafından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/73 md.)

...

Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla; Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

...

İkinci fıkra kapsamına giren 18 yaşından küçük engelliler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3) numaralı alt bendi kapsamına girenlerle ilişkin hükümler çerçevesinde genel sağlık sigortasından yararlandırılır. Bu engellilerin bakımı amacıyla ikinci fıkraya göre aylık bağlanacak kişilerden genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında kabul edilir.

..."

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Genel sağlık sigortalısı sayılanlar*" başlıklı 60. maddesinin ilgili 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (c) bendinin 3 numaralı alt bendi şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/38 md.)

İkametgahı Türkiye'de olan kişilerden;

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;

1) (a) ve (c) bentleri gereğince sigortalı sayılan kişiler,

2) (b) bendi gereğince sigortalı sayılan kişiler,

b) İsteğe bağlı sigortalı olan kişiler,

c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılmayanlardan;

...

3) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

genel sağlık sigortalısı sayılır."

8. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

9. 5510 sayılı Kanun'un "*5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri*" başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

10. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün

TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/07/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, "*Kistik Fibriozis*" teşhisi konulan davacının tedavisinde kullanılan ilaçların temini ile bedelinin davalı Kurum tarafından karşılanması talebiyle açılmıştır.

14. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'yla, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

15. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

16. Somut olayda; davacının 5510 sayılı Kanun'un 60/c-3 maddesi kapsamında "*2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler*" kapsamında genel sağlık sigortalısı sayıldığı, sosyal güvenliğe (genel sağlık sigortası) ilişkin somut uyuşmazlıkta 2022 sayılı Kanun hükümlerinin uygulama alanının bulunmadığı, öte yandan davacının 5434 sayılı mülga Kanun'a tabi hizmetlerinin ve 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4/2. maddesindeki hükmün uygulama alanının olmadığı gözetildiğinde, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki düzenleme karşısında bu Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 15. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bursa 19. İş Mahkemesinin 20/01/2025 tarih ve E.2024/298, K.2025/33 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 15. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bursa 19. İş Mahkemesinin 20/01/2025 tarih ve E.2024/298, K.2025/33 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/07/2025 tarihinde, OYBİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Rıdvan
GÜLEÇ

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

